

Rákóczi Hírlevél

Rákóczi rubintos gyűrűje

A kuruc hadsereg kiképzése

Katonai szabályzatok a kuruc seregben

- *Elbeszélő költemény* -

A tiszabecsi csata történelmi jelentősége

KONFÖDERÁCIÓ A MAGYAR KIRÁLYSÁGGAL

A Fejedelem - Rákócziról szóló musicalt mutatnak be

Történelemóra nemcsak kezdőknek!

Rákóczi induló

A szatmári békekötés Bécsben aláírt hivatalos protokolluma

Si Deus pro nobis, quis contra nos?

Boross Vilmos :II. Rákóczi Ferenc Élete

4. fejezet: Rákóczi rubintos gyűrűje

Kategória: Első kötet

A kápolnában várakozók megbotránkozva értesültek Caraffa kémkedéséről és támadásáról. Rákóczi Ferenc ifjú hevétől elragadtatva, azonnal a császárhoz akart menni, hogy tiltakozzon az erőszakos beavatkozás ellen.

A jó Badinyi lebeszélte erről, azt mondván, hogy Rákóczi csak egy év múlva lesz nagykorú, addig túrni kell a császár gyámkodását, azontúl aztán visszafizethet a rajta és családján elkövetett bántódásokért.

— Egyébiránt is, — mondá Badinyi, — a császár igen jó szívű férfiú, környezete ravasz és feketelelkű, annak idején ezt a környezetet kell széjjel rebbenteni.

Rákóczi Ferenc mindenkor követte jeles nevelőjének tanácsát. Ekkor is hallgatott reá s iparkodott felindulását lecsillapítani.

Magdaléna hercegnő a kiállott izgalomtól kimerülten az oltár elé állított piros karosszékbe ült.

Arca fehér volt, mint a liliom. Sötét szemei, melyek ragyogó tűzben szoktak fényleni, könnyben úsztak, fájt neki, nagyon fájt, hogy épen legkedvesebb rokona, Eleonóra császárné akarta megakadályozni Rákóczival kötendő házasságát.

Rákóczi Ferenc oda lépett hozzá, megfogta a leány remegő kezét és egy forró csókot lehelt reá.

— Alig váltottunk még néhány szót az életben, már is szenvedéseket okoztam kegyednek, hercegnő, — mondá Rákóczi szomorúan. Ez az én családomnak végzete. Ha végig tekintek őseim életén, alig találok egyebet szenvedésnél. Tudom, ez a sors vár reám is, nevem gyűlöletes az osztrák előtt, mert ahhoz a szabadság és a népek jogegyenlősége fűződik. Legyen azonban bármilyen keserű, és szenvedéssel telt jövőm sorsom, szilárdan, mint a háborgó tenger mélyéből kiemelkedő sziklabérc, megállok helyemen. Elegendő erőt és bátorságot érzek magamban, őseim hagyományaihoz hív maradni, azokért küzdeni, s vagy győzni, vagy hősi módon, a csatatéren elesni!

Rákóczi kissé elhallgatott. Figyelte Magdaléna halovány arcát. A hercegnő mozdulatlanul, de nagy figyelemmel hallgatta Rákóczit.

— Hercegnő! — Folytatta az ifjú, — még nem késő, fontolja meg, hogy egy olyan viharos jövőm elé néző férfiú sorsához, minő az enyém, érdemes-e a kegyelmed sorsát kötni? Mert a midőn kimondja a döntő „igen” szót; sorsa sorsommal közös lesz, harcnak, küzdelemnek, ezer és ezer ármánynak néz elébe, s útjain több lesz a tövis, mint a rózsza.

— A harcban, viharban, küzdelemben és ezer ármányok között kegyelmed szeretni fog-e engem? Kérdi a leány olyan nagy lelki fölénnyel, hogy a jelenlevők meglepetten néztek egymásra.

Lelkem minden erejével imádni fogom kegyelmedet, viszonzá Rákóczi hévvel. Eltiport hazámmal együtt védelmezem hazám szabadsága, függetlensége, jövőm nagysága és a kegyelmed boldogítása lesz minden gondolatom és életcélo.

— Darmstadti Magdaléna nem lehet akkor olyan kishitű, — felelte a hercegnő emelkedett hangon, hogy

megrettenjen a szenvedések és ármányok özönétől, ha őt a hőslélekű Rákóczi fejedelem méltó fia: Rákóczi Ferenc szereti!

E nyilatkozat után ünnepi csend állott be. Rákóczi meghatottan állott a hercegnő előtt, míg a tanuk szemeiben könnyek csillogtak.

— Ifjú sasok! Rebegette Badinyi halkán és örömtől könnyes szemeit törölgette.

A hercegnő felemelkedett a karosszékéből.

— Íme, mondá ünnepélyesen, itt a kezem, fogadja hercegséged úgy, mint védőangyalának segítő jobbját. Nemcsak virágot ápolni, de harcolni is tudok. Munkács bástyáiról a kegyelmed édes anyja csodálatra ragadta a világot. Az ő nemes példája fog engem lelkesíteni s úgy, mint ő egyaránt védelmére kelek a családi fészeknek és a magyar hazának. Én, Darmstadti Magdaléna hercegnő szerető, és hü felesége leszek Rákóczi Ferencnek — Isten engem úgy segítjen!

Lélekemelő és magasztos volt ez a pillanat. Rákóczi Ferenc magához ölelte immár menyasszonyát és rendkívüli meghatottsággal és hévvel homlokon csókolta.

— És én az élő istenre esküszöm neked Darmstadti Magdaléna hercegnő, hogy holtomiglan lángoló szeretettel szeretni foglak. Féltekenyen megóvlak minden vihartól, küzdelemtől és harctól, hogy csak nekem és szerelmednek szentelhessed egész életed. Légy az én védőangyalom, igen, de emellett legyél illatozó és ékes virága váramnak, reám bizva a küzdelem és gondokat.

— Szívem, lelkem, erőm, tehetségem és minden gondolatom a tiéd lesz, rebegette Magdaléna és gyöngéden megszorította Rákóczi jobbját.

Az ifjú fejedelmi sarj egy vékony kis arany gyűrűt húzott le az ujjáról. Piros tűzű szép rubint kő volt benne.

Si Deus pro nobis, quis contra nos?

— Ez a lángoló szín, mondá Rákóczi a gyűrűcskét Magdaléna balkezének gyűrűs ujjára húzva, emlékeztessen téged hő szerelmemre. Egyszerű, értéktelen gyűrűcske ez, anyámtól kaptam s így legdrágább kincsem, amit neked ez ünnepélyes órában adhatok. Viseld balkezeden, hogy közel legyen a szívedhez, s ha reá tekintesz, gondold — én vagyok melletted.

— Nekem is van egy kedves és drága emlékem. Boldogult atyám hordozta magával s a háborúk tűzében megvédelmezte őt az ellenség gyilkos fegyverétől.

Magdaléna hercegnő kebeléből ezüst amulettet húzott elő s átadta Rákóczinak.

— Ezentúl te hordozd magaddal, viseld a nyakadban, szíved fölött, s valahányszor érintését érezed, jusson eszedbe hű menyasszonyod, ki szüntelenül reád gondol és szerencsédért imádkozik.

Rákóczi Ferenc átvette és megcsókolta az emlényt. Aztán úgy, amint Magdaléna hercegnő kívánta, nyakába akasztotta.

Ekkor gróf Aspermont lépett elő, s miután a maga és a Rákóczi családja nevében üdvözölte a hercegnőt, mint Rákóczi Ferenc menyasszonyát, felolvasta az eljegyzési okmányt.

Felolvasás után az okmányt — Rákóczi Júlia kivételével — valamennyien aláírták.

Az eljegyzés hivatalos formája megtörtént. Darmstadti Magdaléna hercegnő Rákóczi Ferenc menyasszonya volt, a bécsi udvar szabadon mérgeződhetett.

Az esküvőre nézve az a megállapodás történt, hogy azt egy évvel később tartják meg, amennyiben Rákóczi Ferenc csak a következő esztendőben lett nagykorúvá.

Vőlegény és menyasszony érzékenyen búcsúztak el egymástól. Magdalénának sietni kellett, nehogy hosszas kimaradása feltűnjön a császári palotában.

— Valószínűleg nagy botrányra érkezem vissza, mondá Magdaléna hercegnő, midőn Rákóczival és Aspermont gróffal hintóba ült.

— Magam is azt gondolom, viszonzá Aspermont, gróf Caraffa megsebesülése vagy halála felzavarta az egész császári palotát.

— Mitévő lesz most a gróf? Kérdi Magdaléna Aspermonttól, miközben a hintó megindult.

— Fenségedet a vasrácsos kertajtóig kísérem, aztán a palotába megyek és sürgősen jelentkezem a császárnál.

— A felség haragudni fog és képes lesz kegyelmednek a legnagyobb kellemetlenségeket okozni.

— Az esetben, ha gróf Caraffát halálosan megsebesítettem, elkészültem elfogatásomra is.

— És mindez miattam történik?

— Miattam, hercegnő, szolt közbe Rákóczi, ki a kocsiban szemben ült menyasszonyával.

— Oh istenem, rebegte Magdaléna, azt csak nem engedhetjük, hogy gróf Aspermont urat elcsukják!

— A császár parancsa ellen szegültem és megsebesítettem, a parancs végrehajtására kiküldött császári tábornokot, mondá Aspermont. Ez főbenjáró bűn, de nem félek tőle. Nekem is vannak titkaim, én is tudok egyet-mást az udvar cselszövényeiből, ezek lesznek fegyvereim a császárral és sötétlelkű tanácsosaival szemben.

— Az ég segítse kegyelmedet. Ha mégis baja történne, értesítse unokabátyámat, György fejedelmet, ő igen hatalmas ember, sokat tehet érdekünkben.

— Minden bizonnyal értesíteni fogom őt is.

A hintó a császári kert vasrácsos kapuja elé érkezett. Oda, honnan alig félórája Magdaléna hercegnő egy véres jelenet után eljegyzésre indult.

A kertben és környékén mély csend volt. A palota ablakaiból kiszűrődő fény bevilágította a kert egy részét és az udvart. De sehol valami feltűnőt vagy szokatlant észrevenni nem lehetett. Az udvaron egykedvűen járt az őr, az őrszobában pedig nagyban kártyáztak.

— Caraffa nem halt meg, mondá Aspermont, különben itt most nagy lótás-futás volna.

— Talán nem is kellene kegyelmednek a császárnál jelentkezni? Jegyzi meg Magdaléna.

— Okvetlenül be kell jelentenem a történeteket. Ezt katonai becsületem parancsolja.

— Én addig a hintóban várok reád, szólta Rákóczi. Végezz gyorsan.

Magdaléna hercegnő és gróf Aspermont kiszálltak a kocsiból. Rákóczi még egyszer megcsókolta menyasszonya kezét, még egyszer felkérte, hogy gondoljon reá szeretettel és elváltak.

A hercegnő a kerti úton, a gróf az utca felől ment a császári palotába.

Si Deus pro nobis, quis contra nos?

Magdaléna remegő szívvel tért szobájába. Úgy rémlett előtte, mintha titkát már minden ember tudná, mintha gondolatait s az imént történeteket a vele szemközt jött palota tiszták és szolgák homlokáról olvasták volna le.

— Caraffa elárult, elhíresztelt mindent, suttogá magában, s a palotában tudják, hogy titkos eljegyzésről jövök.

Ez azonban csak sebesen lüktető szívének rettegése s forró agyának képzelgése volt.

A palotában Eleonóra császárnén és Kollonics bíbornokon kívül nem sejtette senki, hogy Magdaléna hol merre járt.

Izgatottan és kimerülten omlott imazsámolyára s buzgó imádsággal iparkodott zajló keblét lecsillapítani.,

Az aznapi izgatottságnak azonban még nem volt vége.

Imádkozásából az ajtó feltárulása rettentette fel.

A küszöbön Eleonóra császárné büszke alakja jelent meg.

Arca, tekintete, mozdulata kiáltó harag volt,

— Hol voltál? Kérde Eleonóra szigorú hangon.

Magdaléna felemelkedett térdeiről, lehajtotta fejét és nem felelt.

— Nem mered bevallani, úgy-e? Meggyaláztad császári házam becsületét! Éjjeli kalandok után futkostál, szeretője lettél a Rákóczi-fattyúnak!

— Császárné! Szólt Magdaléna összerezzenve, mintha kígyó csípte volna meg. Aztán büszkén kiegyenesedett, felemelte fejét, s villámló szemekkel nézett farkasszemet a magáról megfélelkezett császárnéval.

Eleonóra női méltóságát sértette meg Magdalénának, s a hercegnő nem volt gyáva.

— Nézhetsz reám, te eltévelyedett teremtés! Mondá ismét a császárné. Rejtsd el magad, az udvar meg ne lásson többé, iparkodjál feltűnés nélkül elhagyni a palotát, mert szemeim kiszűnnek a szégyentől, miattad!

— Felséges asszonyom, viszonzá Magdaléna erélyesen, elég volt a gyalázkodásból! Házasságomat ellenezheti, de női becsületemet lábbal tiporni megtiltom! Én a mai naptól kezdve Rákóczi Ferenc hercegnek, a római szent birodalom fejedelmének tisztességes és becsületes jegyese vagyok.

— Szeretője vagy! Rivallt közbe a dühös császárné.

— A császárné mondja ezt az aljasságot?

— Én mondom igen és a tiszta igazságot mondom vele.

— A papok kedvese mondja ezt, asszonyom?! Magdaléna hercegnő halovány orcái lángban égtek, midőn e szavakat kiejtette.

Olyan megvető kifejezéssel volt az a pár szó kiejtve, mintha nem is az angyali szelídségű Magdaléna ajkairól hangzott volna el.

Eleonóra császárné ereiben meghűlt a vér. Dermedten nézett a hercegnőre, torkán akadt a szó, még a lélegzete is elállott néhány másodpercre.

Ilyen kemény szót nem hallott még soha.

Magdaléna folytatta:

— Tüstént megyek, és palotájában nem leszek alkalmatlan többé. Sértésért

sértéssel fizettem, a többi György unokabátyámra bízom, ő felelni fog a császárnénak.

— Mit, mit mondtál nekem? Kérde a császárné meglepetéséből felocsúdva. Papok kedvesének nevezted?

Magdaléna hallgatott.

— Nem félsz, hogy saját kezemmel torkodra forrasztom ezt a szót?

Magdaléna erre sem válaszolt.

— Őrség! Őrség! Láncra fűzni ezt a vakmerő lázadót! Kiáltozó félig őrjöngve a császárné s az ajtóhoz rohant, hogy azt feltépje és fegyverre szólítsa a palotaőrséget.

A dühösen felszakított ajtó mögött a folytonosan a császárné nyomában járó és tettei után leskelődő Kollonics bíbornok állott.

— Nyugalom, nyugalom felséges asszonyom, mondá a bíbornok halkán. A zajból botrány lesz, míg higgadtan és csöndesen sikerrel végezhetünk.

Kollonics bíbornok Magdaléna szobájába lépett.

— Hallotta főtisztelendő úr, mit mondt nekem ez az elvetemült leány? Kérde a császárné reszketve.

Si Deus pro nobis, quis contra nos?

— Hallottam, minden szót hallottam.

— Ezt büntetlenül nem hagyhatom! Szörnyű, rettenetes! Sopánkodott Eleonóra.

— Bizza felséged reám, mindjárt végeztünk. Leányom tudod-e, hogy nagy bünt követtél el? Szólt a bíbornok szavait Magdaléna hercegnőhöz intézve.

Magdaléna leküzdötte felindulását, megmutatni akarta, hogy méltó jegyese Rákóczinak.

A bíbornok kérdésére így válaszolt:

— Mindenekelőtt figyelmeztetem a bíbornok urat, hogy én kegyelmednek és mindenkinek hercegnő vagyok, s engem „Te” megszólítással illetni jegyesemen és rokonaimon kívül joga senkinek sincs.

Kollonics bíbornok, a nagy képmutató nyelt egyet, mint rendesen, mikor nyugodtságot akart színlelni.

— Jól van, hercegnő. Feleljen tehát fenséged iménti kérdésemre.

— A császárné női méltóságomba gázolt — felelte Magdaléna, olyan fegyverrel kellett magamnak elégtételt szerezni, a minővel ellenem támadtak. Fogat fogért!

— Fenséged ma este jegyet váltott Rákóczi Ferencsel? Kérdezte tovább Kollonics.

— Igen.

— A császár és császárné akarata ellenére?

— Igen.

— Rokona fenséged a felséges császári párnak?

— Igen, felelte Magdaléna következetes egyhangúsággal.

— És helyesnek tartja beleegyezésük nélkül titokban a lázadó ivadékkal szövetségre lépni?

— Igen.

— És miért, ha szabad kérdeznem?

— Mert szívem fölött magam rendelkezem.

— Fejedelmi családok gyermekeinek a szíven kívül eszükre is hallgatni kell, de sőt figyelembe kell venniük családjuk és országuk különös érdekeit is. A hercegnő ezt nem tudta volna?

— Tudtam.

— Mégis ellenkezőleg cselekedett?

— Miféle vallatás akar ez lenni? Hagyanak békén, a császárné kiutasított, tovább nem maradok itt.

— Ez nem ítélőszék, én nem vágyok bíró, mondá Kollonics kenetteljes ravaszsággal. Csak azt akarom a felséges hercegnővel megértetni, hogy az esetre, ha újjáról rögtön le nem húzza azt a piros köves gyűrűt és gazdájának még ma este vissza nem küldi, gróf Aspermont tábornok egy fejjel kurtább lesz, vérpadra hurcoltatom, jegyesét, Rákóczi Ferenc ifjú urat pedig kolostorba száműzetem. Gondolja meg és tegyen fenséged belátása szerint.

Magdaléna hercegnő tekintete önkénytelenül Rákóczi Ferencz rubintos gyűrűjére esett.

— Ezt a gyűrűt visszaadni? Gondola magában. Soha, soha!

Kollonics tovább beszélt.

— A hercegnő szavaiból s a felséges császárné megjelenéséből láthatja, hogy mindenről értesülve vagyunk. A mi kezünk nemcsak a szomszédos Aspermont palotába, de messze országokba is elnyúl. Híveink résen vannak s mi büntetni vagy jutalmazni azonnal megjelenhetünk. Gróf Aspermont ma este súlyosan megsebesítette gróf Caraffa tábornokot, a császár parancsának ellenszegült és megakadályozta a grófot a császári parancs végrehajtásában. Ez a tény elegendő ahhoz, hogy gróf Aspermont vérpadra kerüljön.

— A gróf felelőssége tudatában van, önkényt jelentkezett a császárnál.

— Mikor? Kérdé Kollonics elvörösödve.

— Ez órában.

A bíbornok és a császárné egymásra néztek. A hercegnő néma tekintetükből kiolvashatta, hogy a császár az egész dologból semmit sem tudott.

Si Deus pro nobis, quis contra nos?

— Annál jobb, felelte Kollonics torkát köszörülve s bosszúságát leplezve. Én holnapra vártam a gróf jelentkezését, így azonban rögtön elfogathatom.

— Ez a bíbornok úr dolga, jegyzé meg Magdaléna közömbösen, habár szíve sajgott és rettegett a grófért.

Magdaléna hercegnőnek azonban érdekében volt a közömböst színlelni.

— A hercegnő meg sem indul nyilatkozatomra? Szólt Kollonics.

— Aspermont grófot más úton fogom megvédeni.

— György fejedelem közbenjárásával? Ilyen esetben kárba veszett fáradság az idegen udvarok beavatkozása. Erre különben nincs is szükség. Fenségedtől függ, hogy gróf Aspermont meneküljön s Rákóczi Ferenc vissza ne jusson a zárdába.

— Tőlem függ? Mennyiben?

— Küldje vissza a rubintos gyűrűt.

— Halálomat kívánja a bíbornok úr?

— Boldogságát, fenség. Gróf Caraffa tábornok, az összes császári hadseregek főparancsnoka eltitkolja megsebesülését, csak hogy fenségedet ne kompromittálja, és hírbe ne hozza.

— A tábornok úr igen kegyes, szólt Magdaléna fagyosan.

— Sőt megbízatásom van a tábornoktól, — folytatta Kollonics, — hogy fenséged kezét számára megkérjem. (Ez volt tehát az ok, a miért gróf Caraffa hallgatást parancsolt.) A tábornok kedvenc embere a császárnak s fenségedre nemcsak hatalom és nyugodt élet, de igazi tiszta boldogság és szeretet is várakozik.

A hercegnő ajkain gúnyos mosoly vonult végig.

— Ma este esküvel fogadtam, mondá kimért előkelőséggel, hogy Rákóczi Ferenc hű és szerető felesége leszek. Eskümet nem szeghetem meg.

— Az egyház feloldja fenségedet az esküszegés következményei alul.

— Köszönöm, az egyház kegyessége dacára eskühöz hű maradok. Ez utolsó szavam kegyelmetekhez, ne vallassanak tovább, isten velük, jó éjszakát!

Magdaléna hercegnő könnyedén meghajtotta fejét és a szomszédos terembe vonult.

Bíbornok és császárné megint összenéztek.

— Ki hitte volna, hogy a szende arc mögött ilyen makacs lélek lakik? Dűnnyögte Kollonics és dús szemöldökeit sötéten összehúzta.

— És mit szól e tiszteletlenséghez? Itt hagy magunkra, mondá a császárné.

— Futni kell hagyni, menjen Magdaléna haza, esküvője napjáig egy teljes esztendőnk van, addig Rákóczi régen elfeledte titkos menyasszonyát.

— A rajtam elkövetett sértésért lakoljon, én nem hagyhatom ennyibe! Indulatoskodott Eleonóra.

— Fenség, ne feledje, aki győzni akar, győzze le előbb önmagát. Magdaléna távozzék békével, biztosítom felségedet, hogy Rákócziné nem lesz belőle soha!

— Ne feledje, gróf Aspermont a császárnál van.

— Azonnal ott leszek én is.

— Mit szól a császárnak?

— Azt, hogy utólagos jóváhagyása reményében felséged utasította Caraffát az eljegyzés meggátlására.

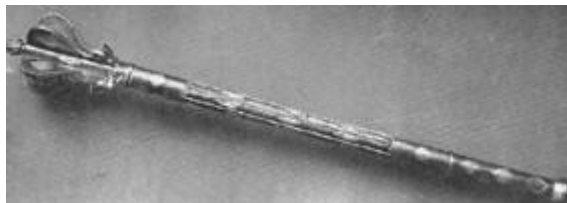
— Helyes. Adja át császári férjemnek üdvözetemet, mondja meg, hogy most is az ő szerencsés uralkodásáért imádkoztunk.

<http://rakoczielete.com/4-fejezet-rakoczi-rubintos-gyuruje/>

A kuruc hadsereg kiképzése

A kiképzés nehézségei közé tartozott, hogy most kellett megalkotni a reguláris sereg mozdulataihoz a magyar vezényszavakat is. A kuruc vezényszavak ránk maradt jegyzéke tanúsítja az e téren elért eredményeket, de a szinte megoldhatatlan nehézségeket is.

Voltak rövid és világos vezényszavak, mint "lábhoz a fegyvert", "karotokra az fegyvert", "tegyétek a pofátokhoz", "fél jobbra", "egészlen jobbra" stb., voltak lefordíthatatlan, de rövid vezényszavak, mint "abmasérozatok czugveisz" (szakaszonként elvonulni!), és voltak olyanok, amelyek érthetővé teszik a regularitástól való általános idegenkedést, pl. "helyben svingollyatok és formállatok két treffit" (helyben kanyarodjatok és formáljatok két vonalat egymás mögött!). A bonyolultabb alakzatváltoztatások megtanulása ilyen vezényszavakra nem lehetett egyszerű feladat.

Annak ellenére, hogy számos idegen tiszt szolgált a kuruc seregben, mindvégig megoldatlan maradt a tisztképzés is. Ebben nemcsak a nyelvi nehézségeknek volt részük. A francia tisztek, akik a korabeli Európa legjobb hadseregeiből jöttek, bár nyilván nem tartoztak ott a legjobbak közé, ha XIV. Lajos átengedte őket Rákóczinak, mélységesen lenézték a fegyelmetlen és a regularitás igen alacsony fokán álló magyarokat.

Rákóczi tervezte tisztképző akadémia felállítását, de a megvalósítás minden feltétele hiányzott. Így a tisztképzés feladatát még leginkább a fejedelmi udvari szolgálat látta el. De ez éppúgy nem pótolhatta a korszerű tisztképzést, mint ahogy az idősebb, de csak a portyázásban tapasztaltabb tisztek melletti csapat szolgálata sem.

Bizonyos fokig a tisztképzést is szolgálta a Nemesi Társaság megalapítása. Rákóczi közel egyéves előkészítés után, 1707 áprilisában szervezte meg fiatal nemesekből ezt a régi idők lovagrendjeire emlékeztető századot, amelynek ő maga lett az ezredese, s amelynek tagjai a fejedelem melletti bizalmas szolgálatakat látták el.

Rákóczi célja az volt, hogy a Nemesi Társaságból nevelje ki a független magyar állam leendő politikai és katonai vezetőit. Ezért csak előkelő nemesifjak kerülhettek soraikba, s mindig az egy rendfokozattal magasabb rangú tisztekkel tekintették őket egyenlőnek. A fejedelem iránt példás hűséggel viseltettek, de miután kiválasztásuknál a katonai rátermettség nem játszott szerepet, meg fiatal koruk miatt is, nem találkozunk velük a kuruc seregek parancsnokai között.

A kuruc hadsereg létszáma

1705 tavaszán a francia király számára adott tájékoztatás szerint a magyar konföderációnak 32 lovas- és 13 gyalogezrede van; ezekhez a fizetett ezredekhez 15 ezer főnyi mezei had, 4 ezer főnyi megyei katonaság és mintegy 20 ezer főnyi erdélyi hadsereg járul.

Rákóczi és Forgách emlékiratainak 70 ezres hadseregről adott tájékoztatása tehát reálisnak tekinthető. Számításba véve a hazai népsűrűséget és egyéb viszonyokat, az első konföderáció hadserege már csak létszámát tekintve is messze meghaladta a királyság és Erdély lélekszámából következő reális lehetőségeket. Rákóczi és köre többször megállapította, hogy ez a létszám túlon túl sok, és mégsem elég. Nincs ugyanis körülhatárolható frontvonal, az egész ország hadszíntér, várak sorát kell hónapokon, sőt éveken át ostromzár alatt tartani és megvédeni.

A hazai reguláris ezredek felépítése

A reguláris alakulatok túlnyomó többségét a hazai ezredek alkották. Főparancsnokukká Rákóczi Forgách Simont, majd Esterházy Antalt nevezte ki. Az eredeti tervek szerint egy reguláris lovasezred általában 12 századból, összesen 1200 főből, egy gyalogezred ugyancsak 12 századból, összesen 1500 főből állt volna. Az ezredlétszámok tehát már eredetileg is alacsonyabbak lettek volna a császári seregben megszokottnál, a valóságban a tervezett létszámokat sem érték el, egy lovasezred általában 500-1000, egy gyalogezred 1000 főből állt.

A portális katonaság

A reguláris ezredek legénységét a parasztságból egészítették ki. A vármegyéket kötelezték évenként és vidékenként változó számú katona kiállítására. A katonák kiállításának kulcsát az adókulcshoz szabták, az adóegység "porta" nevére az így kiállított katonákat portális katonaságnak nevezték. A portális hajdúk közé elsősorban önként jelentkezőket, lehetőleg családos gazdákat vettek fel. Jövevényeket, szolgálégyényeket csak akkor, ha egy gazda kezességet vállalt értük. Minden falunak módjában volt a rá kivetett katonalétszámot készpénzben megváltani; ebből a vármegyék zsoldost fogadtak.

A fejedelem udvari hadai

A legjobban kiképzett reguláris ezredek a fejedelem udvari hadai voltak. Egy lovas- és egy gyalogos gránátosezred, egy karabélyos és egy székely kopjás lovas testőr-, valamint egy palotás gyalogos testőrezred; főparancsnokuk nem a reguláris ezredek főparancsnoka, hanem Vay Ádám udvari marsall volt.

A kuruc hadsereg összetétele

Fegyelem és testületi egység tekintetében páratlan nehézségekkel kellett megküzdeni. A közkatonák, tisztek és főtisztek nagy többsége magyarul beszélt, magyarnak vallotta magát, de a legénység és az alsó tisztikar soraiban szolgáltak kárpátukránok, szlovákok, románok és németek. Német ezredek, mintegy 1500 francia, némi rác katonaság, majd később lengyel, svéd, tatár csapatok is harcoltak Rákóczi zászlaja alatt.

A közkatonák és az alsó tisztikar döntő többsége a társadalom kiváltságokkal nem rendelkező rétegeiből került ki, és kevés kivétellel református és evangélikus vallásban nevelkedett. A főtiszti kart protestáns köznemesek és katolikus főurak alkották. A hadsereg kiszolgáló személyzete, az íródeákok, fizetőmesterek, borbélyok és más foglalkozásúak serege nagyrészt a városokból származott.

A főtisztek már korábbról rendelkeztek több-kevesebb katonai tapasztalattal. Bercsényi, Esterházy Antal, Esterházy Dániel, Orosz Pál, Andrassy Pál, Csáky András ezredesként harcoltak a török ellen a császári seregben. Bottyán, aki végvári vitézből emelkedett fel ezredesi rangba, a török háborúk után megjárta a nyugati hadszínteret is.

Forgách Simon mint császári ezredes, majd tábornok sajátította el a török, majd a nyugati hadszíntéren a háború tudományát. Előzőleg a császári seregben szolgált többek között Czelder Orbán és Ocskay László is.

Az Ocskay-ezred tarsolylemeze

Thököly hadseregéből egész sereg kitűnő ezredskapitány került ki: Bóné András, Gödény Pál, Deák Ferenc, Gyürky Pál, Sréter János, Komlóssy Sándor. Az alsó tisztikar ugyancsak jól elkülöníthető tömbjét az első felkelők maguk választotta paraszthadnagyai és kapitányai alkották, közülük emelkedett ki a hadszervezőnek is kiváló Esze Tamás.

Külföldi katonák a hadseregben

A legtöbb katona császári szolgálatból állt át. A franciák mégis jobban feltűntek, pedig a létszámuk elenyészően csekély: a szabadságharc nyolc esztendeje alatt összesen kb. 80 tüzér- és műszaki tisztről és mintegy 1000-1500 francia katonáról tudunk. A francia alakulatok létszáma volt a legalacsonyabb: a két gránátosezred 400-400 főből állt, lovasezredeik pedig csak egy-két századból. Ezek mind Magyarországon szerveződtek, Rákóczi bármennyire szeretett volna nem kapott Franciaországban felállított ezredeket.

Nem valósult meg a camisardok (XIV. Lajos ellen vallásuk védelmében fellázadt francia hugenotta parasztkok) Magyarországra telepítésének és Rákóczi szolgálatába állításának terve sem.

1709-1710 telén rövid ideig mintegy 3000 főnyi svéd-lengyel segédhad is harcolt Magyarországon, és időnként zsoldba fogadtak néhány száz reguláris katonának már aligha tekinthető tatárt. Rákóczi török katonaság zsoldba fogadására irányuló tervei a diplomáciai nehézségeken mindig meghiúsultak.

Katonai szabályzatok a kuruc seregben

A kuruc hadsereg szerveztségének, fegyelmének megteremtését és megszilárdítását szolgálta a katonai szabályzatok hosszú sora. E sor élén Rákóczinak rögtön hazatérésekor szóban kiadott rendelkezései állnak: "Kihirdettem a hadiszabályokat, és bírót rendeltem a fejedelem fenntartására. Kezdetől fogva szigorú és igazságos példát akartam állítani a vétkesek ellen, hogy ezt a népi katonaságot a fenytésektől való félelemmel lehessen kordában tartani."

A nehézségek, amelyeket le kellett küzdeni, rendkívüliek voltak. "Az új zsákmányra kapzsi katonák megcsömöröltek a hosszú egy helyben tartózkodástól és a tábori élet tétlenségétől. A katonai fegyellemmel járó őrségállás sem tetszett nekik. A jobban fegyverzetek elszökdöstek a táborból, és csak azok maradtak velem, akiknek nem volt rendes felszerelésük." A "kuruc nevezet alatt kőborló" katonák ellen bocsátotta ki Rákóczi 1703. július 24-én Gyulajon mindennemű kőborlást és prédálást halálbüntetés terhe alatt tiltó, azután még sokszor megismételt pátensét.

Az első hónapok terméke az a 21 pontból álló szolgálati szabályzat, **Edictum Militare**, amelynek legrégebb ismert példánya 1703. szeptember 7-én Domahidán kelt, és Rápolti Nagy Pál károlyi várkapitánynak szólt. A katonákat erkölcsös életre, fegyelemre, engedelmessegre buzdította, elrendelte az engedetlenek megbüntetését, tiltotta a kőborlást, zsákmányolást, jellemző módon szükségesnek látta arról is külön említést tenni, "valaki ellenségre készített puskáját, fegyverét disznó lövöldözéssel mocskolja", végül szabályozta az őrsegen tanúsítandó magatartást.

Ez a szabályzat számos későbbi keltezésű példányban és változatban is fennmaradt, még verses feldolgozása is van, Tolvay Ferenc krónikájában, bizonyos tehát, hogy rendelkezései zsinórmértékül szolgáltak a kuruc seregben.

A fegyelmező rendelkezések szigorúságát mutatja, hogy az edictum 32 féle vétséget sorol fel, s közülük huszonhárom torol halállal. Külön csoportot képeznek a tábori élet rendjét és az őrszolgálatot szabályozó utasítások; legrégebb ismert példányuk a fejedelmi tábor főstrázsamesterének 1704. július 1-én kelt instrúciója.

Mindezek a szabadságharc első éveiben kibocsátott pátensék és edictumok, bár egyaránt a szolgálat szabályozása és a fegyelem megszilárdítása volt a céljuk, és éppen ezért legfeljebb a rendelkezések részleteiben térnek el egymástól, formailag mindig a kuruc sereg egyes részeitől szólnak, egyes ezredek, helyőrségek magatartását szabályozzák.

Ugyancsak egyedi jellegűek a különböző várvédelmi utasítások is, amelyek a szolgálatba lépő várkapitány teendőit írták elő, nemegyszer a helyi erődítési stb. feladatok aprólékos részletezésével.

A Regulamentum Universale

Átfogó igényű szabályzatok kibocsátására a szabadságharc folyamán két ízben került sor. Először a hadsereg regularizálásának megindítása után, 1705. május 1-én Egerben bocsátott ki Rákóczi az egész reguláris seregre érvényes **Hadi Edictumot** és a várparancsnokok hatáskörét általában szabályozó Instrúciót.

E magyar nyelvű szolgálati szabályzatnak van egy 1705. szeptember 28-ról keltezett latin változata és egy 1706. novemberi, **Hadi Regulák avagy Articulusok** című rövidebb, a tábori szolgálatban való használatra alkalmas kivonata is. Ezután következett a kuruc katonai vezetés katonai szabályzatalkotó munkájának legfejlettebb dokumentuma, a **Regulamentum Universale**, a hozzá csatolt Edictum Universaléval. A Regulamentum a haderő felállításával, beosztásával, élelmezésével, fizetésével foglalkozó szervezési szabályzat, az Edictum pedig az 1705. évi Hadi Edictum szövegén alapuló szolgálati szabályzat és hadi törvénytár.

Szövegüket 1707 februárjában állította össze egy erre a célra kiküldött bizottság, a neves jogász, Kajali Pál szenátor elnökletével. Mint az Universale jelző mutatja, mind a Regulamentum, mind az Edictum hatálya a teljes kuruc hadseregre kiterjedt, ezért szövegüket az ónodi országgyűlésen bemutatták a rendeknek, akik a X. törvénycikkben jóváhagyták kibocsátásukat.

Ezek után 1707 őszén Rákóczi gondoskodott 2000 példányban való kinyomtatásukról. (Tekintettel arra, hogy Erdély formailag független volt a magyarországi szövetkezett rendek államától, Rákóczi a Regulamentum erdélyi változatát is elkészíttette, de ennek kinyomtatására már nem került sor.)

A Regulamentum Universale szövege kétnyelvű, latin eredetijét és magyar fordítását hasábosan szedték egymás mellé. A bibliai és történeti példákat felsoroló bevezetés a fegyelem és a reguláris hadviselés fontosságát fejtegeti, mert csak ez teszi a magyarnak "vele született vitézkedő, vérmes indulatát" képessé arra, hogy a németet legyőzze, mint ahogy minden eddigi magyar vereségnek a fegyelem és a regularitás hiánya volt az oka. E bevezetés után a Regulamentum hét részre tagolódik.

Az első rész létszám- és fizetési táblázatokat ad, megszabja a tábormokok, a hadbiztosság, a különböző reguláris és mezei hadak, végül a műszakiak és a tüzérek, tisztek és legénység rang szerinti javadalmazását. A második rész a hadak fizetésének technikai lebonyolítását, a katonák adómentességét, a lakosság hadicélokot szolgáló természetbeni terheit szabályozza. A harmadik rész az évenként kétszer, májusban és novemberben, tehát a hadakozás megindulásakor, illetve a téli szállásra vonulás előtt megtartandó mustrákról, a katonák lóval, fegyverrel és egyenruhával való ellátásáról intézkedik. A negyedik rész a hadak téli elszállásolásáról, az ötödik a hadseregben folyó pénzkezelésről, a hatodik az ország katonai közigazgatási beosztásáról és a hadtápszolgálatról szól, végül a hetedik a hadi törvénykezés fórumait és szolgálati útját határozza meg a kerületi hadbíróstól föl a fejedelemig.

A hetedik részhez kapcsolódik az Edictum Universale, amely 12 cím (titulus) alatt szabályozza a cégéres vétek büntetését, a vitézlő rend helyes magatartását, a strázsálás, a tábor megindulásának módját, a szökevények, kóborlók, valamint az ellenséggel cimborálók büntetését, a kvartélyról, a gyűjtogatásról, a fegyverek gondozásáról tudnivalókat, a mustrát, a bírói tisztet és végül a haditörvényszéki eljárást.

Hogy a Regulamentum Universale rendelkezései milyen mértékben valósultak meg, nem tudjuk. Minthogy szövege a megelőző szabályozások egységesítése és továbbfejlesztése útján készült, tehát szerves fejlődés terméke, valószínű, hogy érvényre juttatásának csak külső akadályai voltak: ami nem valósult meg, az a szabadságharc hanyatlása miatt maradt el.

www.telehaz-gyorvar.koznet.hu/ki_

- Elbeszélő költemény -

Jelige: „Si Deus pro nobis, quis contra nos?”
Rákóczi jelmondata

Oda fáj a lelkem a sivár jelenbűl!
Tűnő századoknak fátyola föllendül,
S olyan fény süt onnan, mely a nagy sötéten
Átsúgárzik most is minden nemzedéken.

Átölelem gyöngén hőseit lelkemmel,
Biztatgatok mást is méla énekemmel,
A ki őket épp' úgy dajkálja, szeresse,
Mint én, - késő kornak fakó énekese.

Jaj, milyen fényt áraszt a csillagok sorja!
Maga a vezérük, mintha a nap volna;
Egy lobogó fáklya, mely örökké lángol,
Nappalki fény terjed szeme sugarából.
Ó, ki élte árán fényt adott a Honnak,
Ő léssen ma tárgya bánatos dalomnak;
Kihez tán hasonlók soha sem is lesznek,
Nem! mert magva szakadt Rákóczi Ferencznek!

Si Deus pro nobis, quis contra nos?

Hol a Tisza árja neki vág Tokajnak,
S csókot ad az édes bortermő talajnak:
Labanczverő hősök őrtüze szikrázik,
Rákóczi és népe ottan éjszakázik.

Szőke Tisza partján liliomos sátor
Lankadatlan hangos cigánymuzsikától;
Vígan szól a nóta, tárogató búgat,
Összecsendül hangja pengő sarkantyúnak.

Öreg Barna Mihály szívhez szólón húzza,
Szórét a vonónak majd hogy le nem nyúzza,
Vele Czinka Panna bájos unokája,
Mintha zokogással tele lenne fája.
Hangos a mulatság, jókedvű a tábor,
Ki nem fogy a nóta a hős Jávorkából;
Ő adja a hangot, magasan föléri,
A tárogatóval Elekes kíséri.

Czinka Panna szeme ragyog, mint a gyémánt,
A ki bele pillant, - nem maradhat némán;
Jaj, de észveszejtő fénysugár van abban,
Mint a nyári égről letekintő napban!
Hullános hajának tánczol minden szála,
Remeg a hegedűn gödrös kicsiny álla;
Ajka mintha lenne bimbóba fakadtan,
A sötét bíbortól majd hogy ki nem csattan.

Jávorka Ádámnak kicsendül a hangja,
Beéri Balog Ádám gyönyörrel hallgatja;
Ilosvay Péter, Forgács Simon s Czelder
Együtt énekelnek Géczy ezredessel.
Egy csoportban ülnek körben a borozók
Hátrább a leventék járvák a toborzót,
Paripák nyerítnek selyem puha almon,
Társaik felelnek a tokaji halmon.

Így megy ez minden nap huszti csata óta,
A kurucz ajakról ki nem fogy a nóta:
Vágják a labanczot karddal is, meg szóval,
S cifrázzák erősen a tárogatóval.
Most is, hogy Jávorka kivágta a hangot:
Csúfolják erősen a labancz bitangot:
Kikap a nótában Pálffy is meg Heiszter,
Ki a csatasíkon nem igen nagy májszter.

„Hej ide is, hej oda is!
Elmegyünk a pokolba is!
Ott is ütjük a labanczot,
Megtanítjuk a ribanczot!

Ne nézz uram le Heissterre,
Nem való a kegyelmedre!
Bő mentéjét, bugyugóját
Kiporoljuk, - az áldóját!

Pálffy volna, a hogy volna,
Orra vére ha nem folyna;
Majd letörlik még az éjjel,
A császárnak kendőjével!”

„Ne félj kurucz, míg Rákóczi az apád!
Ne sírj, a míg Magyarország a hazád!
Szaladj labancz, rejtse el kőczos fejedet,
Úgy megyünk rád, mint a nehéz fergeteg!

Si Deus pro nobis, quis contra nos?

Temetrényi gróf Bercsényi lóra ül,
A labanczot megszalasztja egyedül;
Esze Tamás csak egyest köp utánuk,
Akkor még a szél sem akad reájuk.”

„Rajta, rajta kuruczok!
Jobbra, balra szúrjatok!
A labanczok fussanak,
A császárnak kapujáig
Sehol meg ne álljanak!”

Így zúgott a nóta késő éjszakáig,
De Rákóczi lelke pihenésre vágyik;
Búra hajtott fõvel pihen sátorában,
Emésztõ nagy gondok járnak a nyomában. –
Hitvese kitépve ölelõ karjából,
Idegen kezek közt gyermekei távol.
Kiknek ifjú lelkét lassú méreg járja,
Rá sem emlékeznek a szegény hazára!

részlet *Nagyság, Déva mellett*

A tiszabecsi csata történelmi jelentősége

II. Rákóczi Ferenc Tiszabecsnél aratta első győzelmét 1703. július 14-én. A fejedelem Emlékiratában úgy fogalmazott, hogy „ez volt az első, habár jelentéktelen összecsapás”. Mégsem szabad lebecsülnünk a csata jelentőségét, hiszen a tiszaháti felkelők június eleji leverése és a június 21-i munkácsi kudarc után a tiszabecsi győzelem volt a kibontakozó szabadságharc első sikeres állomása. A csata lefolyásáról Rákóczi Emlékiratai és egykorú jelentések, levelek alapján elég pontos ismeretekkel rendelkezünk, s e források feldolgozásával Esze Tamás történész részletesen tárgyalja az eseményt II. Rákóczi Ferenc tiszántúli hadjárata című tanulmányában. A kurucok két említett vereségük után a hegyek közé vonultak vissza. Rákóczi a zavadkai táborban némi katonai fegyelemhez szoktatta a népfelkelőket, s itt csatlakoztak hozzá a császári seregből megszökött magyar huszárok, valamint a Bercsényi által felfogadott lengyel és román zsoldosok is. Rákóczi 2400 főnyi seregének szűkös ellátása miatt, továbbá a szabadságharc mielőbbi térnyerése érdekében ismét a síkvidék elérését tűzte ki célul. Az erdők, hegyek ösvényein előrenyomulva július 14-én érte el a Tiszát Csetfalva és Tiszaújlak között. A túlpárti Tiszabecsnél táboroztak a Szatmár és Ugocsa vármegyék nemesi felkelői egy bihari lovassal Reinhard és kobilka császári kapitányok egy-egy gyalogos- és lovasszázadával megerősítve. A tábor parancsnoka Csáky István bereg-ugocsai főispán volt, helyettese pedig Kende Mihály Szatmár vármegyei nemes, aki még az előző nap felderítés céljából kelt át a 20 magyar és 30 német lovassal a Tisza jobb partjára, és Beregszászig hatolt. Rákóczi csupán lovassággal érkezett Újlakhoz, mivel gyalogsága lemaradt az árvíz okozta sáros utakon. A tiszai rév mindössze 15 német gyalogos által őrzött jobb parti hídfőjét könnyűszerrel sikerült elfoglalniuk, és így útját állták Kende Mihály csapatának. Mely ekkor tért vissza felderítő útjáról. Kende 50 lovassal a folyó kanyarulatába húzódott, és felvette a harcot a kurucokkal. A túlpárti táborból további segítséget kaptak, és folyamatos tüzeléssel támogatták őket. Négyórás küzdelemben háromszor verték vissza Ocskay és Borbély Balázs huszárainak rohamát, ezért Rákóczi a gyalogság megérkeztéig már a harc szüneteltetését tervezte. A kurucok zárt sorokban indított utolsó rohama azonban meghozta a kívánt sikert: az ellenséget a Tiszába szorították. „A magyar lovasok bátorságát még a németek is megcsodálták.” Kende Mihály lovastól a folyóba fulladt többekkel együtt, a csatateren pedig 8 német katona holtteste hevert. A kurucok vesztesége ennél nagyobb lehetett. A csatában foglyul esett ugocsai nemesek közül Majos János hamarosan ezredese, Komlósi Ferenc pedig palotás hadnagya lett Rákóczinak. A fejedelem az estére beérkező gyalogsággal és a csatában elfáradt lovassággal Váriba vonult éjszakai pihenőre. Hajnalra a tiszabecsi labanc tábor a verség okozta riadalom, és a kurucok segítségére siető 10 000 svéd és lengyel katonaságról szóló hamis híresztelések hatására szétszórt. Néhány nap múlva Vásárosnaménynél Rákóczi teljes seregével átkelt a Tiszán, és július 18-án a naményi pátensében már a nemességet szólította fegyverbe. * * * A tiszabecsi kuruc győzelem hírért a rendszerváltozás után helyreállított emlékmű hirdeti a Kárpátaljai Tiszaújlakon. 1905-ben Tiszabecsen a Református templom mellett állítottak emlékoszlopot. A helyi hagyomány a Bajnoknak nevezett határrészhez köti a csatát. Mivel az a folyó túlpártján zajlott le, talán a rév innenső hídfője és a labancok tábora volt azon a részen. Tiszabecs méltó emlékhelye lehet a Rákóczi-kori történelmünknek, ezért mindenképpen támogatást érdemel a milleniumi ünnepek sorában illeszkedő rendezvény és emlékmű állítása. Utóbbi esetén fontosnak tartjuk hangsúlyozni, hogy a csatában mindkét oldalon elesett katonák emlékének ápolását szolgálja, mert... mint oly sokszor történelmünk során... Tiszabecsnél is magyar harcolt magyar ellen, s azok közül többen, akik ekkor még a másik táborban küzdöttek, hamarosan Rákóczi hűséges hívei lettek. A tiszabecsi harcnak egy szimbolikus jelentősége is van: egybeesik a francia nemzeti ünnepel. Tudjuk IV. Lajos anyagi segítséget nyújtott Rákóczinak. 1701-től pedig számos francia tiszt szolgált a kuruc hadseregben. Hogy Rákóczi francia kapcsolata már a tiszabecsi csata idején hivatkozási alap volt, azt Bercsényi levele bizonyítja, aki még július 8-án a következőkkel próbálta megnyerni Kende Mihályt a szabadságharc ügyének: „Pénzünk, hadunk, királyokkal kötésink, ... minden készületünk megvannak...

”Összegzőképpen megállapíthatjuk, hogy a tiszabecsi kuruc győzelem méltó megünneplése nem csupán történettudomány és hagyományápolás szempontjából fontos, de alkalmas a külkapcsolatok ápolására is. Tiszabecsen együtt ünneplhet a határ túloldalán fekvő Tiszaújlakkal, a kárpátaljai magyarság egy közösségével, továbbá diplomaták meghívása révén francia és ukrán vendégekkel.

www.tiszabecsiskola.hu

KONFÖDERÁCIÓ A MAGYAR KIRÁLYSÁGGAL

Erdély belső viszonyairól Radvánszky János 1705 tavaszán komor tájékoztatást adott. Kifejti, hogy nagy a nyugtalanság, mert a fegyelmezetlen hadsereg katasztrofális viszonyokat teremtett, „mind az szász natioval, s mind az szegénységgel kegyesebben bánt az ellenség, [mint] magunk felekezetiből és azt magához édesíti szüntelen”. Az erdélyiek Rákóczi magyarországi hatalmát nem látják elég szilárdnak, bizonyosságot szeretnének a francia szövetségről kapni, de amíg Szeben, Brassó és főleg a Vöröstoronyi-szoros császári kézben van, „nem vélem tanácsosnak Nagyságod bemenetelét” – ad súlyt Radvánszky véleményének.*

A XIV. Lajos szövetségének kilátásba helyezésével és Lipót császár halálával bekövetkezett változások miatt Rákóczi maga is 1705 őszére halasztotta a fejedelemebeiktató országgyűlés összehívását. Közben 1705 szeptemberében a szécsényi országgyűlésen Rákóczi és kormányzóköre, a központi hatalom pártja szélesebb társadalmi alapokra helyezte a konföderációt, törvényt hozott a vallási toleranciáról, de nem tudta maradéktalanul keresztülvinni az új magyar állam belső reformját. Az interregnumot nem mondták ki. Az addig kormányzó, főleg protestáns köznemesekből álló {905.} Consilium Aulicum helyett az egyházi rend és a főrendek tagjait is magába foglaló Senatus alakult. Az egyedül a központi hatalom irányításától függő állandó hadsereg szervezeti, szociális és egzisztenciális feltételeit megteremtő, már előkészített döntéseket elodázták. Ezzel szemben Rákóczi és a központi hatalom pártja Erdéllyel szorosabban fűzi a királyi Magyarország kapcsolatát. Az országgyűlés törvénybe iktatta (11. tc.): az erdélyi státusokkal elismerttven a magyar konföderációt, vele szövetségre lépnek, leszögezve, hogy egymástól függetlenül nem kötnek békét. Thököly halálának (1705. szeptember 13.) híre a tárgyalások ideje alatt érkezett meg. A „kuruc király” történelmi jelentőségét és emlékezetét az országgyűlés törvénybe foglalta. A szécsényi országgyűlés Bercsényi, Petes Ferenc püspök és Galambos Ferenc szenátorokat küldte követként az eredetileg október 26-ra, majd november 4-re összehívott fejedelemebeiktató erdélyi országgyűlésre. Rákóczi, miután maguk az erdélyiek és az erdélyi Consilium tagjai is sürgették bemenetelét, Szécsényből egyenesen Erdélybe indult.

I. József, amint trónra került, azonnal sokat változtatott apja merev és korszerűtlen kormányzati módszerein. A dinasztia erdélyi uralmát azonban mintegy kulcsnak tekintette magyarországi hatalma visszaállításához is. Herbeville tábornagy vezetésével erős császári hadsereget küldött tehát a fejedelemségbe. A Pest alól az Alföldön végigvonuló császári hadsereget, miután Károlyi és Bottyán ezredei támadásaikkal nem tudták érdemlegesen megzavarni, Rákóczi Erdély határán, a Szamos völgyében szándékozott feltartóztatni. A Szamos és az Egregy patak völgyében, a két átjáró, a Karikai- és a Zsibói-szoros lezárására tervezett sánc- és erődrendszert azonban nem sikerült időre teljesen kiépíteni.

Teleki Mihály már a fejedelmi beiktatásra felkészülve, díszruhákkal és nagy poggyászszekerekkel érkezett Zsibóhoz, a katonák és a sok száz sáncépítő élmezéséről azonban nem gondoskodott. Kolozsvárott a jezsuiták díszkaput állítottak a fejedelem ünnepélyes fogadására, de az Erdély védelmére küldött hadsereg rosszul felfegyverzett és irányíthatatlan. Rákóczi úgy próbált úrrá lenni a helyzeten, hogy az erdélyi ezredeket a főurakkal együtt az ország belsejébe küldte, a magyarországi sereget pedig a magyaregregyi táborban gyűjtötte össze. Majd a fősereget saját vezetésével tartva, Károlyit mintegy 8000 emberrel Zsibótól északra, a Solymosi-hegyek közé rendelte, hogy a Szamos völgyébe érkező Herbeville-t két oldalról támadhassák meg.

Herbeville, mikor november 8-án Szilágyosmlyóra érkezett, kémjelentésekből megtudván, hogy a Karikai-szoros Rákóczi erős csapatokkal őrzi, viszont Zsibónál kevesebb akadályra találhat, bízott Glöckelsperg tábornok erdélyi terepismeretében, és megváltoztatta útirányát. Erre Rákóczi alvezérei, elsősorban Forgách tábornok, azt tanácsolták, hogy eresszék be Erdélybe az ellenséget, és sík terepen támadják meg, ahol a lovasság jobban érvényesülhet. A fejedelem azonban féltette a fejedelemség agyonterhelt lakóit, átvonult a {906.} félig kész zsibói sáncokhoz, hogy mintegy 15 000 főnyi hadseregével és 35 ágyújával ott vegye fel a harcot Herbeville meglehetősen elcsigázott, de kitűnő tisztikarral vezetett 16 000 fős hadseregével. A sáncokat védő csapatok jobbszárnya a francia király Rákóczi udvarába küldött megbízottja, Des Alleurs márki, balszárnya Forgách Simon generális, a seregtartalék Rákóczi közvetlen parancsnoksága alatt állt hadrendbe november 11-én, és a délután 3 órakor támadó császáriakkal szemben csatát veszített. A császáriak 450 embert veszítettek, Rákóczinak 25 ágyúja és 400 katonája maradt a csataterén, és körülbelül 200 sebesült meg.

Si Deus pro nobis, quis contra nos?

A zsigódi vereség rendkívül súlyos stratégiai és politikai következményekkel járt. A császári hadsereg bevonult Erdélybe, s végigdúlta, porig pusztította az országot. Rákóczi erdélyi hadserege szétszóródott, többsége a Partiumba, Moldvába, Havasalföldre húzódott. A lakosság menekült, nemesek, tisztségviselők, városiak családjaikkal együtt. Mintegy 12 000 ember Magyarországra futott. A bent maradt főurak és nemesek pedig 1705. december 15-én a segesvári országgyűlésen Rákóczi erdélyi fejedelemségét semmisnek nyilvánították, és hűséget esküdtek József császárnak.

Rákóczi azonban már a zsigódi csatavesztést követő napokban megkezdte Erdély visszafoglalásának előkészítését. Olyan védelmi vonalat alakít ki a Máramarosi-havasoktól a Marosig, Dévától Tasnádig, amely az elkövetkezendő támadás alapja lehet. A védelem megszervezésével gróf Barkóczy Ferenc generálist bízza meg. Nagybánya környékére Seldtmajer Sebestyén kapitány erdélyi német katonákat is magába foglaló ezredét küldi. Belényes és Sebesvár vidékének megszervezésére Komlóssy Sándor ezereskapitánynak adott parancsot, akinek „a föld népe előtt credituma van”.^{*} Zaránd megyében Fonáci Mátyás, Somlyó várában Katona Mihály, Kővárban Mósa László ezereskapitányok tapasztalataira építette fel erdélyi haderejének újraszervezését.

Erdélyről a magyar konföderáció azért sem mondhat le, mert a fejedelemség történelmileg elismert állam, s mint ilyen híd Európa hatalmaihoz, és támasz a Habsburg-kormányzat magyarországi politikájával szemben. A központi hatalom pártja már 1705 végén, 1706 elején dolgozott a magyar konföderáció új Erdély-politikáján. Megkísérelték a török orientáció lehetőségeit kitapogatni. Ráday Pál Aranyosmedgyesen tárgyalt az erdélyi rendekkel, és a miskolci tanácsülésen 1706. február 10-én eldöntötték, hogy a Partiumba menekült rendekkel Husztra országgyűlést hívnak össze az erdélyi konföderáció megkötése céljából.

A huszti országgyűlésen (1706. március 8. és március 20. között) a magyarországi konföderációt Kálmánczay István, a Senatus Vay Ádám {907.} udvari főkapitány képviselte. Az Erdélyi Fejedelemség nevében a főurak, a városok, vármegyék, székelyek, szászok küldöttei tárgyaltak. Nemcsak Pekry, Mikes Mihály, Teleki Mihály voltak jelen, hanem a régi Kemény–Rákóczi-párt letéteményese, Kemény Simon és a törökpárt nagy örege, Baresai Ábrahám is megjelent. A székelyek követe Henter Benedek, Daniel Ferenc és Sándor János, a szászoké Soppel András volt, a városokat Gálffy Péter és Tikos János, a Partiumot Dolhay György képviselte, Nagyszegi Gábor, a román kispapok és kereskedők unióellenes csoportjának egykori vezetője ugyancsak részt vett a huszti országgyűlésen, a vármegyéket Balogh Zsigmond és Dobai Péter képviselte.

Az országgyűlés mindenekelőtt Erdély állami státusáról döntött. Kijelentette, hogy nem tekinti uralkodójának I. József császárt, és Erdély elszakad az Ausztriai-háztól. A magyar konföderáció hasonló nyilatkozatát több mint egy évvel megelőző erdélyi „detronizáció” célja, hogy alkotmányos szinten nyilatkoztassa a fejedelemség önállóságát. Majd rendezték Erdély viszonyát a királysággal. A magyar konföderáció elismeri és biztosítja Erdély önálló államiségét. Mindkét ország képviselői hangsúlyozzák, hogy a királyság és Erdély a múltban egységes ország volt, de „a két hazának egy korona alatt való létét nem a régi formában, hanem igaz szövetségben”^{*} kívánják fenntartani. Korszerű módon, konföderációval, államközi szerződéssel fektetik le a közös politika alapjait. Eszerint a Partium Erdélyhez kerül. A Habsburgok dinasztikus hatalma ellen vívott háború a két ország közös ügye. A megegyezési tárgyalásokat mindkét ország közös elhatározás alapján folytatja a Habsburg-kormányzattal. Egymás tudta nélkül nem kötnek békét. Erdélyt ugyanúgy belefoglalják a békeszerződésbe, mint Rákóczi királyságbeli államát. A jövőben Erdély támaszul szolgál a magyar konföderáció államának, ha szükséges, híveinek menedéket ad.

A konföderáció mindkét ország részére kedvező célokat szolgál. Erdély megnyeri Rákóczi államának nemzetközi vívmányait, Rákóczi viszont a fejedelemség egykori szerződéseinek jogán építheti tovább nemzetközi kapcsolatait. Számos kérdést azonban tisztázatlanul hagy a huszti konföderáció. A közös uralkodó személyében megtestesülő központi hatalom, a kormányzat centralizált szervei és a két ország némileg eltérő jellegű rendisége közötti ellentétek még feloldásra vártak. A két ország diplomáciáját sem könnyű egységbe hozni, még békés viszonyok idején sem. A Senatus azzal a kiegészítéssel fogadta el a szövetségi szerződést, hogy Erdély és Magyarország, a két haza egymás tudta nélkül nem lép érintkezésbe sem a törökkel, sem más külföldi országgal.

<http://mek.niif.hu>

A Fejedelem - Rákócziról szóló musicalt mutatnak be

2011. augusztus 18. csütörtök, 09:37

Augusztus 26-án, a Rákóczi-émlékév programsorozatában mutatják be Sárospatakon Moravetz Levente, Horváth Krisztián és Balásy Szabolcs közös szerzeményét, *A fejedelem* című musicalt. A darab ősbemutatóját Egerben, az Agria Nyári Játékokon tartották július közepén. A megyei vezetés azt szeretné, ha minden évben ismételnék az előadást.

A Rákóczi emlékév keretében mutatják be a musicalt

A darab megszületését támogató Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat 2011-et a Rákóczi-szabadságharcot

Si Deus pro nobis, quis contra nos?

lezáró szatmári békeszerződés aláírásának 300. évfordulója alkalmából nyilvánította Rákóczi-emlékévvé. Nyitányként tudományos konferenciát szerveztek **II. Rákóczi Ferenc** emlékezete címmel. Év közben pedig rengeteg esemény kapcsolódott, kapcsolódik az évfordulóhoz, jelenleg is zajlanak például az előkészületei annak az iskolások számára szervezett vetélkedőnek, amelynek célja **II. Rákóczi Ferenc** személyiségének és a szabadságharc jobb megismerése. Az emlékév keretében mutatják be a "Rákócziak ősi fészkeiben", Sárospatakon, a Vízikapunál lévő szabadtéri színpadon, *A fejedelem* című musicalt.

"Magával ragadó formában"

Az egri *Gárdonyi Géza Színház* és az *Agria Játékok Közhasznú Nonprofit Kft.* közös produkciójáról szólva az előadást rendezőként is **jegyző Moravetz Levente** kiemelte: a darab üzenetét mindenekelőtt a fiatal nemzedéknek szeretnék eljuttatni. Az alkotómunka során arra törekedtek, hogy fogyasztható, magával ragadó formában idézzék fel a történelmi múltat.

A **II. Rákóczi Ferenc** életét a szabadságharc alatt végigkísérő darabban a címszerepet **Kelemen Csaba** játssza, de színpadra lép **Sasvári Sándor, Herczeg Flóra, Pálfi Zoltán, Dévényi Ildikó, Venczel Valentin, Tunyogi Péter és Beleznay Andre** is. A darab az egri *Gárdonyi Géza Színház* és az *Agria Játékok Közhasznú Nonprofit Kft.* közös produkciója, és a 2011-12-es évadban az egri színház műsorra tűzi.

Nemrégiben a miép.hu közölt hosszabb interjút a rendezővel, Moravetz Leventével:

Idén májusban kelt szárnyra a hír, hogy ön lesz a székesfehérvári színház igazgatója, de aztán nem hallottunk a pályázatról. Akkor ez egy hírlapi kacsá?

M.L.: Mondhatni, egy kisebbfajta szárnyas jószágról van szó. Az egésznek nincs semmi alapja, hivatalos helyről senki sem keresett meg. Újságírók viszont felhívtak, s megkérdezték, hogy ennek a hírnek van-e valóságtartalma. Arról lehet szó, hogy a hirtelen megüresedett helyre kerestek megbízott igazgatót, s egyes körökben felvetődött a nevem.

Ön három éven keresztül a Székesfehérvári Nyári Színház vezető rendezője volt, több színházat hozott létre, így a Bányató -színházat, a siófoki német nyelvű színházat. Anno megpályázta a pécsi igazgatói állást is. Ezért hihették azt egyesek, hogy Fehérváron is próbálkozik.

M.L.: Bizonyára így van. Még meg sem száradt a diplomámon a tinta, mikor szóba került, hogy én leszek Szalai Vilmos székesfehérvári színházigazgató úr utódja. Akkor még nem rendelkezett állandó társulattal a színház, csupán befogadói státusszal. Ezért rábeszéltem Szalai Vilmost, hogy indítsunk el egy szabadtéri színházat. Mikor az igazgató úr nyugdíjba ment, ő is azt szeretne volna, ha én leszek az utódja. *1980-ban végzett a Színművészetin, de előtte egy évvel már vezető rendezője lett a Székesfehérvári Nyári Színháznak. Ezt akkor véghez lehetett vinni protekció, összeköttetések nélkül?*

M.L.: Érdekes módon, semmilyen protekció nem kellett hozzá, hanem jókor voltam jó helyen. Beléptem a fehérvári színházba, nem volt ott a portás, aki megállíthatott volna, beléptem az igazgatói irodába, ahol nem ült bent a titkárnő, aki elküldhetett volna. Így bekopogtam a direktor szobájába. Ott ült Szalai Vilmos, számomra akkor ismeretlen férfiak társaságában. Elmondtam, hogy lenne egy jó ötletem egy olyan szabadtéri színház létrehozására, ami különbözne az akkori hasonló típusú magyarországi nyári játékoktól. Úgy néztek rám, mint egy örültre, s azt kérték: hagyjam meg az elérhetőségem. Később derült ki, hogy akkor éppen a város vezetői azt kérdezték az igazgatótól: miért nincs Fehérváron szabadtéri színház. Erre azt felelte: nem akar olyat, ami bárhol lehet az országban, hanem egy különlegességet. Az akkori elvtársak utasították az igazgatót: nézzen utána ennek a fiatalembernek, mert egészen használható ötletei vannak. Ez megtörtént: **Várkonyi Zoltán** rektortól megkérdezte az igazgató, hogy képes lenné-e a gyakorlatba átültetni a terveimet. **Várkonyi** azt mondta, megbízható vagyok, s így lettem a nyári színház vezetője, rendezője.

Si Deus pro nobis, quis contra nos?

És nem színésze, bár színész szakon tanult. Mikor kezdett el a rendezéssel kacérkodni?

M.L.: Amikor 1975-ben végeztem a Közgazdasági Autóforgalmi és Közlekedési Szakközépiskolában, nem indult rendezői szak, csak 4-5 év múlva. Ezt az időt pedig nem akartam kivárni. A másik ok: az akkori szokás szerint a legtöbb rendezőnek két diplomája volt. Úgy gondoltam, legyen az egyik nálam a színészi. Előtte játszottam a *Pincészínházban*, és a *25. Színházban* is. Tehát nem éreztem averziót a színjátszással szemben. Jelentkeztem így a színész szakra, ahová szerencsémre elsőnek felvettek. Később pedig valóban több színházat hoztam létre. Ha valahol láttam egy játszásra alkalmas teret, s beleképzeltem egy színdarabot, akkor azt véghezvittem. Így nem is jelentkeztem rendezői szakra, mert szakirányú diploma nélkül is tudtam rendezni, bár abban a rendszerben szinte csak azt nézték, kinek mihez van papírja. Az igaz, hogy mindent ki kellett harcolnom magamnak, de ez ma sincs másképp. Amikor már véget ért a „dokumentcentrikus” világ, nos akkor kérték tőlem számon azt, miért nincs rendezői oklevelem. De ezek a gáncsoskodások sem tudtak megállítani.
Azt veszem észre, hogy szabadtéren főleg zenés darabokat rendez(ett).

M.L.: Igen, mert a rockoperák, a musicalek és az operettek műfaja áll hozzám közel. Úgy hiszem, hogy ehhez értek, bár az operett egy nagyon nehéz műfaj, holott könnyűnek nevezik. Nem is hiszik el sokan, mennyire nehéz egy operettben jól játszani, vagy egy ilyen darabot megrendezni. Ének, próza, tánc – ez a három elem mind benne van egy operettben. Fiatalon abban a megtiszteltetésben volt részem, hogy **Agárdy Gáborral** lehettem egy színpadon. Egyszer a művész úr a társalgóban azt mondta: amennyiben valamelyik rendező azt kéri Hamlettől, hogy a monológját úgy adja elő, hogy le kell jönni a lépcsőn, akkor jó, ha a színész régebben bonviván volt. A bonvivánnak pedig úgy kell lejönni a lépcsőn, hogy közben nem nézi, hová lép. Az operett mind színésznek, rendezőnek, íróknak egy nagyon jó iskola. Arra is büszke vagyok, hogy az operettet – bár a műfajt magát a franciák találták ki, de – magyarországi zeneszerzők emelték igazán a magasba. Külföldön, akár Nyugaton, akár Moszkvában rajonganak a magyar operettért, csak nálunk „illik” lenézni. Emlékszem, hogy néhányan megpróbáltak lebeszélni az operettek rendezéséről, azt mondták, így soha nem ismernek el komoly rendezőnek. Nem bánom én az ilyen kritikákat.
(...)

A Magyar Fórum az egri Agria Nyári Játékok egyik médiapartnere. Egerben játsszák a már említett Csókos asszonyon kívül az Egri csillagokat, a Zrínyi 1566-ot, és a Fejedelmet is. Ezek a darabok mind önhöz köthetők. Mindegyiknek a rendezője, s az utóbbi kettőnek a szövegírója is. Miért érezte fontosnak, hogy Rákócziról és Zrínyiről rock-musical készüljön?

M.L.: Még 1992-ben kaptam felkérést arra, hogy Zrínyiről készítsünk egy rockoperát. Pécsen élünk, s a megyeszékhely közelében fekszik Szigetvár. Onnan jött a megkeresés erre a zenés darabra. Megírtam először a szinopszist, de végül abból nem lett semmi... Ezután vetődött föl az ötlet, hogy az Egri csillagok musicalt az egri várban, az eredeti helyszínen mutassuk be. Ez 2004-ben meg is történt, azóta minden nyáron játsszuk ezt a művet, s immár 380 ezren tekintették meg a darabot, de ebbe a nézőszámba a sikeres csíksomlyói előadást is beszámítottuk. Amikor felvetődött, hogy 2010-ben Pécs lesz Európa Kulturális Fővárosa, újra reménykedhettünk abban, hogy a Zrínyi-darab bemutatásra kerül. Sikeresen felbosszantottak, mert a szervezők egyetlen forint támogatást sem adtak.
(...)

Elnézést a profán kérdésért, de mekkora keletje van ma egy történelmi témájú zenés darabnak?

M.L.: Hatalmas erre a nézők igénye, s ezt egy példával igazolom. Az *Egri csillagok* tavalyi utolsó előadásán zsúfolt volt a nézőtér. Egy idős néni viszont mindenáron meg akarta nézni, kezében egy 20 ezres bankót lobogtatva. Szinte zokogott, s mondta, hogy egész évben erre spórolt. Természetesen ebből a pénzből több jegyre is futotta volna, s az is természetes, hogy ezután egy pótzékra ültettük a nénit, mint díszvendéget. A Zrínyi nézettségét pedig az mutatja, hogy 2009-ben csupán egy jegyet nem sikerült eladni az összes előadásból. Mi ezekkel a darabokkal nem csupán szórakoztatni akarjuk a publikumot, hanem hitet szeretnénk nekik adni. Azért elég nagy feladat volt a Zrínyi megírása, hiszen míg Egernél győztünk, addig Szigetvárnál csak az erkölcsei győzelem volt a mienk. A produkció honlapján található nézői üzenetek közt olyan is olvasható, amiben egy férfi leírja, csupán a felesége kedvéért ment el a darabra. Miért kell nekünk végignézni azt, hogy mi vereséget szenvedtünk? – tette föl a kérdést. A mű végén viszont katartikus élményekkel távozott. A darabnak nem is az a mondanivalója, hogy elvesztettük a csatát. Zrínyi, a jó hadvezér is pontosan tudta, hogy Szigetváron nem lehet nyerni. Minket az a kérdés izgatott: valaki miért vállalja tudatosan a halált? A premier előtt jöttek a médiumoktól, hogy pénzért reklámoznák a darabot. Amikor közöltem velük, hogy erre nincs forrásunk, rákérdeztek: ha ennyire nincs pénzük, akkor mi az értelme ennek a produkciónak? Mire azt feleltem: pont erről van szó; miért kell kilátástalan harcokba bonyolódunk a nemes ügyekért? Szerintem pont a kitartás, a megvesztegethetetlenség annak a műnek az üzenete, melyben **Balásy Szabolcs és Horváth Krisztián** volt szerzőtársam.

Forrás: Színház.hu, miép.hu

Történelemóra nemcsak kezdőknek!

Óraadó: Zetényi Csukás Ferenc TANÁR ÚR!

Kedves Barátaim!

A gondolatok egy kassai úton fogantak... II.Rákóczi Ferenc fejedelemről szóljon ma a dicső emlékezet..., (Ajánlom mindenkinek,de elsősorban László Feri barátomnak,aki Rákóczi élő lelkiismerete, Líviának,Csicsinek, Cserép Anikónak és Zrínyi Ilonának,a Zrínyi-család ma élő leszármazottjának, ill,a Rákóczi nemzetség valamennyi tagjának)!

Az elmúlt napokban-itt a Face- on- gyalázatos vádak érték a magyarságot és a magyarság történelmét. Úgy döntöttem, hogy minden áldott nap-időt és energiát nem sajnálva- a magyarság igaz történelméről írok egy-egy nagyon rövid fejezetet. Sajnos napjainkban, minél rövidebb az írás, annál nagyobb az esélye, hogy el is olvassák. Nem „megmondó” és bölcs emberként, csupán egyszerű, hazáját féltő magyarként. Az elmúlt 70 esztendő megtette a hatását, agymosott liberálissá vált a világunk... gyűjtsünk gyertyát a sötétségben és erősítsük a nemzettudatot! Kérlek benneteket, hogy minél többen osszátok meg szerény írásaimat, talán hasznára válik olvasóinak...

Kedves Magyar Barátaim!

Itt állunk, 2011 őszén, az ősi magyarok földjén- úgy jöttünk, -hogy közben el sem hagytuk Magyarországot- mi itt örökre itthon vagyunk! Egymás szemébe nézünk és elszoruló torokkal, fájó sebekkel lelkünkön- emlékezünk!

Emlékezünk a hazánkat ért történelmi igazságtalanságokra, a hazátlanná lett magyarokra és a sorsukat formáló sötét erőkre! Különös seregszemle ez...

Mert, íme itt állunk zárt sorokban végre, és szavunkat meghallhatja a Felvidék!

Rákóczi napja, magyarok napja ez a nap. ..Ezen a napon végre megérett az idő, hogy kibontsuk a zászlót. Kibontsuk a zászlót és kérjük és követeljük, hogy a magyar történelem egyik legnagyobb alakjára Rákóczi Ferenc vezérlő fejedelemre hivatalosan is Rákóczi-nappal emlékezhessünk! "Magyarországot nem uszító gondolatokkal nyugtalanítva, hanem köznapi, hasznos jólétet gyarapító tettek sorával kell szeretni." /Deák Ferenc/

Rákóczi aki egy eszméhez való tántoríthatatlan hűségben mindenét oda adta, hogy tetteivel felrázza egy nemzetet! –aki Magyarország teljes függetlenségét kívánta kivívni, hogy a nemzetünket nyomorító Habsburgoktól végleg megszabaduljunk. Aki nem fogadta el a közkegyelmet és végig kitartott a magyar függetlenség mellett.

Ő nem érdemel méltó emlékezetet?!

Élhetne volna a főurak gondtalan,renyhe,megalkuvó életét, de inkább a halál lehetőségét vállalta, semhogy a szabadság ügyéhez hűtlen legyen. Lelkiismerete nem hagyta, hogy egy nemzetet tapossanak a sárba a zsarnokság hóhérai! Atézte a magyar nép sorsát, a magyar sorsot, melyet évszázadok óta osztályrésze volt a magyarnak. 1703-ban II.Rákóczi Ferenc és Zrínyi Ilona fia a kurucok élére állt, és a gyilkos senkit nem kímélő szabadságharc kezdetét vette.

Engedjenek meg nekem, egy személyes dolgot, mely szerint megemlítem egyik őszömet,aki Ocskay László kuruc ezredének kapitánya volt:

„ Csukás János a Tiszabecsi csatában tüntette ki magát-mikor is csapatával a Tiszán átkelve Borbély Balázs ezredének segítségére sietve az ellenségre támadt. A labancok egy része elmenekült,a másik része a csatatéren,vagy a Tiszában lelte halálát. A győzelmes csata után vitézi tettéért birtokkal jutalmazta őt a fejedelem.”

A Zetényi Csukások birtokai éppen itt a Felvidéken,a Rákóczi uradalom szomszédságában voltak a Bodrogközben,Zetényben,Ószentesen és Kiseszényben. Talán ennyit is a múlttól! Aki csak az őseivel tud dicsekedni, az olyan minta krumpli, az értékes része, már a földben van!

Visszakanyarodva a szabadságharcra:

Rákóczit széchenyi országgyűlés vezérlő fejedelemmé választotta, majd 1707-ben Rákóczi javaslatára Bercsényivel egyetértésben kikiáltották a Habsburg-ház trónfosztását.

A harc tovább folytatódott!

Próbáljuk elképzelni a kilátástalan küzdelmet, hiszen a franciák és oroszok talmi ígéretei egyre elmaradtak...

1708-ban a Trencsényi csatában, majd a Romhánynál a hős kurucok döntő vereséget szenvedtek és mindig akadnak emberek, akik a gonoszságot és a hatalmat kiszolgálják.1711-ben Pálffy János a császár megbízásából család békét ajánl! Rákóczi nem hisz az ármánynak és Lengyelországba távozik.

Helyettese Károlyi Sándor.12000 fegyverese 1711 ápr.30-án tette le a fegyvert és felesküdt a császárra...

"Sohasem tulajdonítottam ezt az eseményt a nemzet könnyelműségének, hűtlenségének vagy talán személyemtől való megcsömörlésének, hiszen mindig nagyon érezhető jelét adta ragaszkodásának. A vezérlő tábornokok, a szenátorok és minden jelentősebb ember követett engem Lengyelországba. Valamennyi erdélyi tanácsosom összegyűlt a határon, hogy ugyanezt tegye, csak a legszükségesebbet kérték tőlem. De mindnek megmondtam szeretettel és őszinteséggel, hogy nem ígérhetem meg nekik azt, amiről magam sem vagyok biztosítva. Sohasem felejttem el a fájdalmat, amellyel engem elhagytak."-írja Rákóczi.

Kétszer ajánlották fel neki a lengyel koronát és a császár is megbocsát, ha leteszi a hűségesküt-úgy szabadon távozhatt volna,de ő nem engedett.

Angliába megy, ahol nem fogadják, majd franciák is cserben hagyják. 1717-ben 40-ed magával Törökországba érkezik, Rodostóba.

1733-ban még felesillan a remény, de nem teljesedethet be... II. Rákóczi Ferenc fejedelem, 1735 ápr 8-án adja vissza a lelkét teremtőjének..

1906-okt 29-én térhetett haza Konstantinápolyból a Szt. Erzsébet templomba. Sok esztendőn keresztül Rákóczi emlékezete méltatlanul háttérbe szorult, pedig példaértékű az élet, amelyet élt. A hazaszeretet, a kötelességtudat, az önfeláldozás példája.

Fontos, hogy Rákóczi alakját ne különbözőpolitikai irányzatok szemüvegein át lássuk, hanem a maga teljes valójában. A fejedelemnek el kell foglalnia a helyét a magyar történelem nagyjai között, hogy „Örök példaként szolgáljon számunkra és következő nemzedékek számára!”

Zetényi-Csukás Ferenc

<http://fajszijobbik.mindenkilapja.hu>

1708. Bornemissza János portyázó kurucból lett Vak Bottyán strázsamestere. Fegyverét a hazaszeretet vezérli és a szerelem Bíró Anna, a legszebb réthei lány iránt. Az elfogott gróf Starhemberg labanc generálist

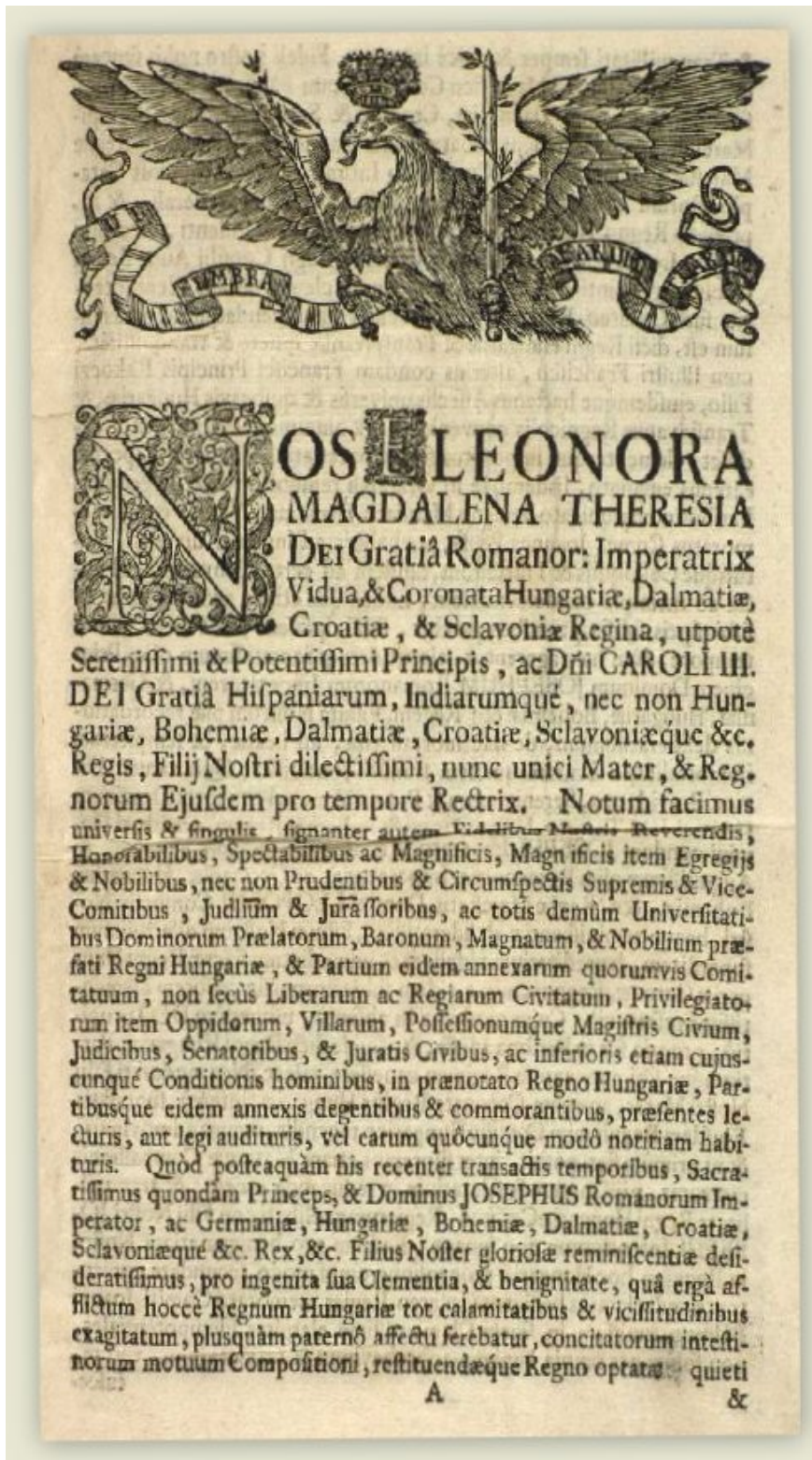
http://www.youtube.com/watch?v=Y9Sy_Po0daI&feature=relmfu

Rákóczi induló

Magyarok Istene, rontsd a labanc erejét!
Közeleg az óra csata riadóra
Hogy a magyar akarata, csata vasa, diadala
mentse meg a szomorú hazát.
Hős Rákóczi népe, kurucok, előre!
Diadal veletek, ellenes feletek letiportátok,
verje gonoszokat átok!
Már a hazán íme újul a vész,
Íme a gonoszok seregi fenyegetik.
Hej! Hova lettek a hős daliák?
Hova lettek a hős, a derék vezetők,
A szegény nép sokezerje,
A legigazabb dalia vezér
Bujdoshatnak most szanaszét.
Lobogónk magasan, ez a büszke nemzet újra talpon áll.
Aki előtt ellen soha meg nem áll
csak elő, csak elő, csak előre!
Szabadon él a magyar vagy érje a halál.
Mert a magyarok Istenére, szent nevére,
esküt esküre teszen e hős nép:
Míg ragyogón kel a nap az égen,
Rab a magyar soha, soha, soha, soha, sohase leszen.

<http://osszefogas.lapunk.hu/?modul>

*A szatmári békekötés Bécsben aláírt hivatalos protokolluma
(1711. május 26.)*

A magyar országgyűlések jegyzőkönyveit, törvényeit XVIII. századi kéziratos másolatok őrzik. Ezek egyikébe belefűzték a szatmári békekötés Bécsben aláírt, hivatalos protokollumát, melyen az özvegy anyacsászárné, Mária Magdaléna Terézia parafálta a békekötés szövegét 1711. május 26-án Bécsben.

[://www.sk-szeged.hu/statikus_html/kiallitas/rakoczi](http://www.sk-szeged.hu/statikus_html/kiallitas/rakoczi)

Idézetek a "Rákóczi évek" pályázataiból

„Üzenem a jövőbeli gyermek nemzedéknek Magyarországon, hogy tiszteljék hazájukat és becsüljék, hogy ezen a földön élhetnek. Őrizzétek meg értékeit és emlékeit! Beszéljétek róla úgy, mintha kincs lenne!
II. Rákóczi Ferenc”

„Drága ifjú barátaim!

Rodostóból írom e levelet, miközben egyik szemem sír, a másik meg nevet. Azért sír, mert nem lehetek veletek hön szeretett Hazámban, s innen e messzi országból keveset tehetek érte. S azért nevet, mert ha rátok gondolok kedves ifjú barátaim tudom, hogy a kitaposott jó útról letérni nem fogtok; nemes szándékoktól vezérelve haladtok. Szeressétek hazátokat és embertársaitokat, hogy a haza méltón legyen büszke rátok, mint ahogyan én is az vagyok. Cselekedjétek mindig szívetek szerint észtől vezérelve! Tanuljatok sokat! Gondoljatok néha rám is, hátha követendő példaként szolgálhatok néhányatok számára.

II. Rákóczi Ferenc”

www.felfedezzuk.hu/index.php

A Rákóczi Hírlevelet szerkeszti: Fenyvesi Miklós

<http://rakoczihirlevel.freewb.hu/rakoczi-hirlevel-kezdolapja>

Fogadják jó szívvel, olvassák szeretettel!

A Rákóczi Hírlevelet terjeszti a Kárpáti Harsona

<http://www.karpatiharsona.info>